

Presentatiehandleiding PowerPoint volwassenen

Deze handleiding hoort bij de presentatie over jacht in Nederland voor een volwassen publiek. Per onderdeel staat beschreven welke boodschap centraal staat, welke voorbeelden kunnen worden gebruikt en waar ruimte is voor interactie met de zaal. De tekst is bedoeld als ondersteuning bij de presentatie, niet als letterlijk voorleesscript. Gebruik de onderdelen als leidraad en pas uw verhaal aan op het publiek, de beschikbare tijd en uw eigen praktijkervaring.

Welkom

Welkomstwoordje, bijvoorbeeld voorstellen wie u bent en wat u doet. Hier kunt u een geheel eigen invulling geven.
(Bij deze dia kunt u eventueel nog een eigen plaatje toevoegen)

Grauwe gans als voorbeeld:

De presentatie begint met een voorbeeld over de grauwe gans om in één klap duidelijk te maken waarom jacht belangrijk is. In dit stuk wordt verteld hoeveel ganzen er jaarlijks wel niet in Nederland overwinteren maar ook in de zomer aanwezig zijn. De meeste ganzen zitten op economische graslanden en akkers, waarbij één gans zo'n 500 gram gras per dag eet. Daarnaast poept een gans ongeveer elke 4 minuten, waardoor de voedingswaarde van het gras achteruitgaat. Dit heeft veel nadelen voor boeren, er is minder gras voor koeien. Om deze reden is het van belang om het aantal ganzen in Nederland te beheren.

Waarom jagen we:

We jagen omdat Nederland bijna alleen maar kunstmatige natuurgebieden heeft. Daarnaast is Nederland een klein land met erg veel mensen waarin we zoveel mogelijk dieren willen hebben. Echter is er voor al deze dieren niet genoeg ruimte. Door te veel dieren krijgen we schade en overlast, dit moet

voorkomen worden. Daarom moet het aantal dieren beheerd worden.

Wat als er geen jacht is:

Maar wat als er geen jacht zou zijn in Nederland? Wat gebeurt er dan? Dan kan het zijn dat bomen en planten minder goed groeien, doordat ze steeds worden opgegeten. Ook zullen er steeds meer dieren komen op plekken, waardoor de kans op aanrijdingen toeneemt. Op plekken zullen bepaalde diersoorten de overhand nemen en kan het zijn dat andere soorten verdwijnen. Hierdoor komt er minder variëteit in de natuur. Ook zal er meer en meer schade komen aan gewassen.

Wat doen jagers:

Jagen is niet alleen schieten van dieren. Het is vooral juist beheren en beschermen van de natuur in Nederland. Er wordt geobserveerd, er wordt broedgelegenheid aangebracht en dierenleed wordt verminderd. Jagers zijn de oren en ogen in het veld en weten goed wat er in hun jachtveld speelt.

Een goede balans van mens en dier is belangrijk. Er kan overlast ontstaan door faunaschade en door verkeersongelukken. Maar populatiebeheer en bescherming van de dieren is ook van belang voor een goed evenwicht. Waar kan worden de dieren benut door ons.

Hoe word je jager:

Maar hoe word je nu jager? Daar moeten een aantal dingen voor gebeuren. Je zult een jachtopleiding moeten volgen met praktijk- en theorielessen. Dit wordt gevolgd door een praktijkexamen en een theorie-examen om uiteindelijk een jachtdiploma te krijgen. Daarna zal er een vergunning aangevraagd moeten worden, zodat je ook daadwerkelijk mee op jacht mag. Om veilig met je wapens om te gaan heb je een wapenvergunning nodig en een wapenkluis. In de wapenkluis kunnen de wapens veilig opgeborgen worden. Ook is het van belang dat het jachtveld waar je uiteindelijk gaat jagen minimaal 40 hectare groot is.

Faunaschade:

Dit onderwerp zou u kunnen beginnen met een bruggetje naar het eerdergenoemde voorbeeld over de ganzen.

Zoals u ook hier kunt zien zorgen ganzen voor de meeste schade in Nederland. Er zijn twee plaatjes aanwezig met een top 10 schade aan gewassen/diersoorten en een top 10 schadeveroorzakende dieren. Hier kan vertelt worden wat faunaschade is en ook dat het belangrijk is dat boeren deze schade melden. Gewassen en diersoorten gaan achteruit doordat het gegeten/vernield wordt door wilde dieren. Vertellen wat voor nadeel het heeft voor bijvoorbeeld boeren. Hun oogst gaat achteruit, waardoor ze minder verdienen. Het gras wordt gegeten door ganzen, waardoor er bijvoorbeeld minder voedsel is voor het vee. Schapen en daarmee ook schapenhouders zijn bijvoorbeeld slachtoffer van de wolf. Er is nog een dia met afbeeldingen en verschillende soorten schade om een beeld te creëren bij het publiek. Als afsluitende dia de totaal uitgekeerde tegemoetkomingen in schadejaar 2024. Ook is er een plaatje met de tegemoetkoming per provincie.

Verkeershinder en veiligheid:

Er is erg veel verkeer in Nederland. Van auto's en treinen tot aan vliegtuigen. Een dier kan voor een auto of trein springen en vogels kunnen verongelukken door bijvoorbeeld de motoren van een vliegtuig. Dit kan gevaarlijk zijn voor bestuurders en passagiers van deze voertuigen. Maar ook geeft het leed bij dieren. Het kan zijn dat ze hierdoor zwaargewond raken en niet direct dood zijn. Aan auto's alleen al is er €16 miljoen schade. Het is van belang om deze aangereden dieren te laten registreren. Zo is er een goed beeld van de ongelukken, maar ook van een eventuele afname van populaties. De aantallen die op de dia staan zijn alleen de aanrijdingen die geregistreerd zijn. Jagers spelen een belangrijke rol in het verhogen van de verkeersveiligheid. Afschot is niet de enige manier op het

voorkomen van aanrijdingen. Er is namelijk ook preventie van aanrijdingen. Zo zijn er veel ecoducten aangelegd, zodat dieren veilig over de weg heen kunnen om aan de andere kant te komen.

Er is afrastering en hekwerk aanwezig, zodat het lastiger wordt voor dieren om de weg over te steken en er zijn wildreflectoren en wildspiegels om dieren af te schrikken.

Daarnaast draaien jagers ook piketdienst.

Afhankelijk van de groep waaraan de presentatie wordt gegeven uitleggen wat dit is. Een piketdienst houdt in dat werknemers buiten de normale werktijden bereikbaar en beschikbaar moeten zijn om bij spoedgevallen direct aan het werk te kunnen.

Als een dier aangereden is en niet gevonden wordt gaat een jager dit dier opsporen. Dit helpt om dierenleed te verminderen. Het komt voor dat een dier zwaargewond is na een aanrijding en dan erg lijdt. De jagers spoort samen met zijn hond het dier op en als het nodig mocht zijn zal de jager dit lijden beëindigen.

Wildstand en tellingen:

De wildstand houdt in dat er niet te veel dieren van één soort in Nederland zijn. Om te weten hoeveel dieren er van een bepaald soort er zijn in Nederland worden er tellingen gedaan. Hier kan uiteindelijk het afschot op gebaseerd worden.

Deze tellingen gebeuren elk voorjaar. Dit is belangrijk om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van populaties. Daarnaast biedt het een basis voor duurzaam faunabeheer en beleid.

Er zijn drie tellingen, een faunatelling, een wildtelling en een reetelling. Bij de faunatelling worden er verschillende soorten vogels geteld. Van verschillende ganzen tot aan de zwarte kraai, de soorten staan precies aangegeven op het telformulier dat een jager krijgt. Bij de wildvoorjaarstelling worden de fazant, haas, houtduif, konijn, patrijs en wilde eend geteld. En de reetellingen worden alleen reeën geteld.

U zou nog een paar van de volgende feitjes kunnen benoemen:

- Elk jachtgebied wordt geteld op dezelfde dagen.
- Vaak 2 ochtenden en 1 avond.
- Zelfde route wordt gereden.
- Telformulieren en tellingen in kaart brengen.
- Aangeven hoe je telt, dus hulpmiddelen zoals een verrekijker, maar ook je vervoer zoals auto, fiets of boot.
- Starttijd en eindtijd noteren.
- Bij faunatelling bijvoorbeeld ook groepen ganzen genoteerd, die ingetekend worden op de kaart.

Wolf:

De wolf is leuk, maar te veel kan ook lastig worden. Wolven zijn roofdieren en vallen soms ook mensen aan. Daarnaast vallen wolven de schapen of andere dieren van boeren aan. Dit brengt veel schade met zich mee. Ook worden wolven door het toenemende aantal vaker verkeersslachtoffer.

De wolvenpopulatie groeit namelijk snel in Nederland, sneller dan in de meer natuurlijke habitatten in ons omringende landen. Nederlands is een klein, drukbevolkt land met intensieve recreatie, veehouderij en versnipperde natuurgebieden.

Nederland is zeer beperkt in het bieden van leefgebied voor wolven.

De Jagersvereniging staat voor een leefbaar landschap, waarin ruimte is voor wolven. Dit mag niet ten koste gaan van veiligheid, maatschappelijk draagvlak en biodiversiteit. Het is van belang dat er een realistisch en uitvoerbaar wolvenbeleid komt dat past bij de omvang van ons land.

Benutten:

Als introductie op dit onderwerp kunnen er eventueel 1 of 2 vragen gesteld worden om ook de interactie aan te gaan met het publiek.

- Wie eet er wel en geen vlees?
- Wat denken jullie dat er met het wild gebeurt dat wordt geschoten?

Na deze twee vragen:

Het geschoten wild wordt over het algemeen benuttigd, het kan soms voorkomen dat het vlees niet meer helemaal 100%, waardoor het uit voorzorg niet gegeten wordt. Een dier wordt door de jager ontweidt, dit houdt in dat de ingewanden van het dier verwijderd wordt. Dit is van belang voor de hygiëne van het vlees. Hierna kan het dier verwerkt worden in verschillende porties en soorten vlees.

Daarnaast is het eten van wild erg duurzaam, dit past goed in de maatschappij omdat er hier steeds meer belang aan gehecht wordt. 56% van Nederland is uitgesproken voorstander van benutting van wild.

Wat de Jagersvereniging ook opgericht heeft is 'wild op de kaart'. Dit is een digitale kaart waarop te zien is waar wild verkocht wordt, op deze manier wordt het eten van wild voor iedereen gemakkelijk bereikbaar. Op deze kaart staan jagers, restaurants en winkels die wild aan bieden.

Reekalveren:

Op de volgende dia is er een reekalfje te zien die helaas slachtoffer is geworden van het maaien van het gras. Het kalfje lag hier in het hoge gras verstopt, zodat roofdieren hem niet te pakken kunnen krijgen. Voor roofdieren is het lastig, helaas voor mensen ook. Er wordt zoveel mogelijk gedaan om dit te voorkomen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van drones en warmtebeeldcamera's. De jonge reekalfjes kunnen dan makkelijk gespot worden door de warmte die ze afgeven. De drone vliegt het hele veld af en kan van boven alle plekken waarnemen.

Op een scherm van degene die de drone vliegt is een zwart-wit beeld te zien. De plekken die veel warmer zijn dan het gras, zullen rood en geel kleuren. Op die manier kunnen de kalfjes

makkelijk gevonden worden en worden geen slachtoffer van het maaien.

Zodra het reekalfje gevonden is in het hoge gras, kan het naar een veilige plek gebracht worden. De moeder van het kalfje zal hem weer vinden dankzij de geur en het geluid van het jong.

Weidevogels:

Het gaat slecht met de weidevogels in Nederland. Soorten zoals de grutto en Kievit gaan achteruit in aantallen. Dit komt door onder andere lage waterstanden, vroegtijdig maaien van gras, zware bemesting en bestrijdingsmiddelen. Maar dat is niet het enige wat er aan de hand is.

Er zijn in Nederland zo'n 50.000-130.000 vossen in het voorjaar, zo'n 162.000 verwilderde katten en minstens 500.000 zwarte kraaien. Hierdoor is de predatiedruk op weidevogels zeer hoog.

Door de predatie mislukken veel van de nesten en wordt er een groot deel van de kuikens gegrepen door roofdieren. Daarom is het van belang dat niet alleen broedgebieden worden ingericht voor weidevogels, maar ook de bejaging van roofdieren. Het is van belang dat het herstel van broedgebieden voor weidevogels gestimuleerd wordt voor de bescherming.

Daarnaast pleit de Jagersvereniging voor actieve bejaging van vossen in en rond weidevogelgebieden. Want dan kan de predatiedruk voldoende laag worden om de weidevogels een kans te geven.

Natuur een handje helpen:

Jagers helpen de natuur en dieren ook een handje.

Jagers plaatsen eendenkorven in het water. Dit is een veilige plek voor eenden. Ze kunnen er droog zitten, zonder dat een predator bij kan komen. Hierdoor wordt het broedsucces van

eenden vergroot. Eendenkorven worden helemaal met de hand gemaakt.

Biotoopverbetering

Jagers zetten zich in om het leefgebied van dieren te verbeteren. Vaak begint dit klein.

- Aanplanten van bosjes, stuiken en houtwallen dient voor nestplaatsen en schuilplekken voor vogels en andere dieren. Het bijhouden hiervan is ook van belang. Als houtwallen gesnoeid worden, blijft de structuur laag en dicht. Dit geeft betere dekking voor de dieren. Het snoeihout kan gebruikt worden voor takkenrillen. Daarmee ontstaan nieuwe schuilplaatsen voor kleine zoogdieren en insecten.

- Vruchtdragende struiken, zoals meidoorn, hondsroos en lijsterbes is aantrekkelijk voor zangvogels en kleine zoogdieren. Zij kunnen de bessen van deze struiken eten.

- En er worden in veel jachtvelden akkerranden ingezaaid met inheemse soorten. De bloeiende kruiden trekken insecten aan, wat weer voedsel vormt voor vogels. En in de winter leveren de zaden ook weer voedsel op.

Op deze manier blijft het landschap gevarieerd. En het mooie is, iedereen kan bijdragen. Door samenwerking, beschikbaar stellen van grond of te helpen bij knotdagen, wordt het netwerk van leefgebieden steeds meer gevarieerd.

Er wordt gemiddeld 400 m² aan bos, akkerranden en singels aangelegd door de 300 lokale jagersverenigingen. Gemiddeld besteedt iedere jager 44 uur aan deze activiteiten.

De jager in Nederland:

Algemeen stuk over jagers in Nederland.

Hierbij vertellen dat 2,5 miljoen hectare van Nederland jachtveld is en hier door jagers beheert en beschermd wordt.

Waarop wordt gejaagd:

In Nederland zijn er 5 diersoorten waarop gejaagd mag worden in het jachtseizoen. Dit zijn het konijn, het haas, de houtduif, de fazant en de wilde eend.

Beheer en schadebestrijding:

Daarnaast zijn er nog wat diersoorten waarop gejaagd mag worden als beheer en schadebestrijding. Dit zijn de brandgans, grauwe gans, wild zwijn, damhert, het ree, edelhert en de kolgans.

Op de volgende dia is te zien in welke periode er op welk dier gejaagd mag worden, per diersoort verschilt dit erg.

Aantal jachtaktehouders:

Er zijn ongeveer 28.000 jachtaktehouders in Nederland. 21.500 zijn lid van De Jagersvereniging, wat inhoudt dat de Jagersvereniging ruim 75% van de jagers vertegenwoordigt.

- Hier is een plaatje bij te zien van de kaart van Nederland. In elke provincie is aangegeven hoeveel jachtaktehouders er zijn. Het is leuk om te noemen hoeveel het in de provincie zijn waar u de presentatie geeft.

Aantal WBE's:

Vertellen wat een wildbeheereenheid (WBE) is. Er zijn 280 WBE's in Nederland, waarvan er 275 zijn aangesloten bij De Jagersvereniging. In elke WBE wordt er 500 uur aan tellingen en monitoring gedaan. Daarna vertellen hoeveel tijd jagers besteden aan voorkomen van schade, aanrijdingen en beheer van natuur.

- Hier is ook weer een kaart weergegeven met het aantal WBE's per provincie en leuk om te benoemen hoeveel er dat dan zijn in de betreffende provincie waar u presenteert.

FTE:

Het laatste onderdeel van jagers in Nederland is de economische prestatie. Het kan handig zijn, afhankelijk van de aanwezige mensen, om kort uit te leggen wat een fte is.

- 1 fte staat gelijk aan een volledige baan van 36-40 uur, dus 1 medewerker die fulltime werkt.

Jagers leveren 13.000 fte per jaar en dat houdt ook in €600.000.000 per jaar.

Quiz

Verschillende quizvragen. Bij sommige gaat het erom wat erop het plaatje te zien is. Bij andere vragen draait het om het herkennen van de juiste diersoort. Eerst is er een dia met de vraag en twee diersoorten, daarna een dia met het antwoord. Bij het antwoord staat voor elk dier ook drie kenmerken om het dier aan te herkennen.

Dankwoord:

Bedanken voor de aandacht en eventueel ruimte om vragen te beantwoorden.